

S P I R I T U A L I T E I T

De nieuwe spiritualiteit, die groeiende is binnen, maar vooral buiten de kerk, vloeit heel natuurlijk voort uit het nieuwe mensbeeld: de mens als een eenheid van lichaam en geest. De religieuze werkelijkheid wordt verstaan niet alleen in het geestelijke maar evenzeer in het lichamelijke. God is te vinden en gewaar te worden in lichamelijke, in de behoeften en uitingen van lichamelijke. 'Mentaliteit' is het begrip, dat samenvattend de gesteldheid van geest en hart en zinnen omsluit. Naast de geestelijke en maatschappelijke dimensie van geloven verstaan wij als nieuwe dimensie: de zintuiglijke. Het geestelijk, beschouwend, biddend zich tot God richten – als gemeenschap van gelovigen – vindt in onze kerken plaats. Dit is de geestelijke weg tot God. Velen echter gaan de weg niet meer naar een kerk: hun huis is hun kerk, de kosmos hun tempel. Hoe of waar dan ook: gebed is een heel hoge en diepe weg tot God en tegelijk de meest verinnerlijkte uiting van liefde tot God. Daarom verheugen wij als basisgemeenschap ons ook zeer over het bezit van een eigen kerk, want wat ben je als gemeenschap zonder een geestelijk dak boven het hoofd? Vanzelfsprekend – en het staat ons op het lijf geschreven – proberen wij de 'maatschappelijke' betekenis van geloven en christen-zijn te beleven. Het inzicht, dat mystiek en politiek bijeenhoren, dat geloven zonder werken van solidariteit met de armen, werken aan vrede, werken in de praktijk van maatschappelijke vernieuwing... een dood geloof is, is een ingrijpende ideologische vernieuwing binnen de kerken. Maar is door deze twee componenten het beeld van de menselijke religiositeit voltooid? Wij menen, dat juist deze tijd de profetische intuïtie in zich draagt, dat daarmee het grootste en diepste belevingsveld van religiositeit nog niet is geduid. Dit is nl. het leven zelf. Het leven in de moeizaam-

heid van strijd en arbeid, het leven zo gebrekkig of gebroken als het is maar moedig gedragen, de verantwoordelijkheden die worden uitgevoerd dag na dag. Maar ook – en hoe weinig werd dat geduid en verkondigd – het leven van lust en bevrediging. Het zijn juist de gebieden van erotiek en seksualiteit, als de meest vitale levensgebieden, die bezaaid liggen met kiemen van Godserving. De samenhang, die gevoeld wordt tussen religie en seksualiteit, doet vermoeden dat beide voortkomen uit een en dezelfde bron. In het lichaam liggen diepe lagen van goddelijke menswording verborgen. De liturgie van het leven wordt deur voor deur gevierd, soms als een spel zonder grenzen, soms als een offer van liefde. De verkondiging, dat dit het komen en gaan van God is in de concrete werkelijkheid van het eigen leven, dat in het erotisch verlangen en vervuld worden momenten van Godserving dichtbij liggen, zou voor velen kunnen leiden tot een echte levensmystiek. Het leven zelf als levende godsdienst – lichaamstaal een gebed.

De schoot, het sacrum van de mens, is een bron van creativiteit, door de geest geschapen, geestscheppend. Waar eerst vloek lag, rust nu zegen. In de luthof van het lichaam vindt de ziel haar natuurlijk voedsel. En in de bruidskamer van het leven wordt leven mens, zo goddelijk als in Jezus. De nieuwe levensmystiek in onze dagen ontstaat uit overgave, niet uit onthouding.

De kerk, die ertoe geroepen is de weg te wijzen naar God, zou seksualiteit moeten duiden als bron van religiositeit... als religiositeit. Maar pas wanneer velen onder de priesters (en priesteressen in de toekomst) dit zelf doorleven, zal dit als een blijde boodschap gaan klinken. Wanneer de kerk in eigen verkramping blijft steken en het aloude wantrouwen

tegen het lichaam niet laat varen, is het ondenkbaar dat zij nog aansluiting kan vinden met de sensitieve levensgevoelens van jonge mensen, van verjongde mensen.

Een sluitende theologie is niet zelden een gesloten theologie: niet meer openstaande naar de evolutie van de waarheid, ontoegankelijk voor andere theologieën en zijns-theorieën. Staande in het 'nieuwe tijdsdenken' komen wij tot de bevinding, dat de innerlijke groei en vernieuwing van het christendom niet uit zelfbevruchting tot stand kan komen. Niet de hele openbaringsinhoud van het christelijk geloof heeft zich kunnen ontplooien; met name heeft de innerlijke bewustwording opgesloten gezeten in een eenzijdige geestelijkheid. Nu het lichaam wordt herontdekt als toegang tot de geest treden heel nieuwe, voorheen nauwelijks bekende ervaringen aan het licht. De christelijke kerken zullen naar eigen zoekgeraakte openbarings-gegevens moeten zoeken. In de grote wereldgodsdiensten zijn deze te vinden en in religieuze, antroposofische stromingen van deze tijd. Tegelijk is het christendom – als historisch draagster van een universele openbaring – onmisbaar om aan het vrije religieuze denken mee te denken. Opnieuw immers wordt de mens bedreigd door dogmatisme, onvrijheid en wereldvreemdheid. Het christelijk geloven zal de mens bij de werkelijkheid moeten houden, in het hier en nu – met het hoofd in het hart, voeten in de aarde en handen als breekijzers. Maar omgekeerd zal ook het christendom hierdoor verlicht worden. Het is immers ontegenzeggelijk waar, dat daardoor een nieuw licht wordt geworpen op de dood, dat mensen nu reeds gaan leven in het grote licht, dat de innerlijke Godservaring gemeengoed kan worden. Heel grote gelukservaring ligt binnen handbereik. Genade is bloesem van goddelijke en menselijke liefde.